

บทบาทของสมาชิกชมรมจิตอาสาขอนแก่นในงานสุขภาวะชุมชนด้านสังคม
เขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น
The Role of Members in Volunteer Club on Social Community Health
of Khon Kaen Municipality, Khon Kaen Province

เกศรินทร์ ผาสุก* ศิวัช ศรีโศคงกุล**

Ketsarin parsuk, Siwach Sripokangkul

Received: August 22, 2020 Revised: October 27, 2020 Accepted: October 29, 2020

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาบทบาทของสมาชิกชมรมจิตอาสาขอนแก่นในงานสุขภาวะชุมชนด้านสังคมเขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น 2) เพื่อทราบปัญหาและวิธีการแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานของสมาชิกชมรมจิตอาสาฯ และ 3) เพื่อเสนอแนวทางการดำเนินงานของสมาชิกชมรมจิตอาสาขอนแก่นในงานสุขภาวะชุมชนด้านสังคมเขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้ การศึกษาเอกสารงานวิจัยต่าง ๆ การสัมภาษณ์เชิงลึกจำนวน 25 คน ประกอบด้วย กลุ่มผู้บริหาร จำนวน 2 คน กลุ่มสมาชิกชมรมจิตอาสาฯ จำนวน 18 คน และกลุ่มประชาชนผู้มีส่วนได้เสีย จำนวน 5 คน และการสนทนากลุ่มเพื่อให้ได้มาซึ่งแนวทางการดำเนินงานของชมรมจิตอาสาขอนแก่นในงานสุขภาวะชุมชนด้านสังคม ผลการวิจัย พบว่า 1. การทำงานสุขภาวะชุมชนด้านสังคมของสมาชิกชมรมจิตอาสา มีบทบาทหน้าที่การดำเนินงานอย่างเป็นขั้นตอนคือ เริ่มจากมีหนังสือจากหน่วยงานต่าง ๆ ให้ชมรมจิตอาสาเข้าร่วมดำเนินการ มีการประชุมสรุปรายละเอียดของงานที่จะต้องดำเนินการ จากนั้นมีการแบ่งงาน/จัดบุคลากรเข้าร่วมกิจกรรม การประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ การจัดหาวัสดุ/อุปกรณ์ ยานพาหนะ และอื่น ๆ ให้พร้อมปฏิบัติงาน ลงมือปฏิบัติ และสรุปความรู้จากภารกิจที่ได้ออกไปปฏิบัติงานให้

* รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น

The degree of master of public administration in local government Graduate school khon kaen university, e-mail: Ketsarinparsuk@gmail.com

** วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น College of Local Administration, Khon Kaen University, e-mail: siwasri@kku.ac.th

ชมรมทราบเพื่อเป็นการแบ่งปันความรู้ภายในองค์กร 2. ปัญหาและการแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานของสมาชิกชมรมจิตอาสาขอนแก่นในงานสุขภาวะชุมชนด้านสังคมเขตเทศบาลนครขอนแก่น มีดังนี้ การให้ความร่วมมือของชุมชน บุคลากรไม่เพียงพอ วิธีการปฏิบัติงานไม่ชัดเจน วัสดุอุปกรณ์และยานพาหนะไม่เพียงพอต่อการให้บริการ โดยมีการแก้ปัญหา มีดังนี้ ประสานงานกับหน่วยงานที่เป็นเจ้าภาพกิจกรรมอย่างใกล้ชิดสำหรับงานเกี่ยวกับชุมชน เปิดรับสมัครเชิญชวนผู้ที่มีความสนใจในงานจิตอาสาให้เข้ามาเป็นสมาชิกและร่วมทำงาน การวางแผนการปฏิบัติงาน การติดต่อขอความอนุเคราะห์ยานพาหนะของสมาชิกเพื่อการใช้งาน 3. แนวทางการดำเนินงานของสมาชิกชมรมจิตอาสาขอนแก่นในงานสุขภาวะชุมชนประกอบด้วย 3 ด้านดังนี้ ด้านที่หนึ่งคือ ด้านการดำเนินงานของสมาชิกชมรมจิตอาสาเริ่มจากผู้นำมีความสามารถในการผลักดันงานต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพ สร้างระบบงานและแผนปฏิบัติงานที่มีการระบุบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน มีโครงการฝึกอบรมทักษะจำเป็นสำหรับการทำงานจิตอาสา ด้านที่สองคือ ด้านการสื่อสาร/ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของสมาชิกชมรมจิตอาสา เช่น ผลงานการดำเนินงานของชมรมจิตอาสา บุคลากรที่มีผลงานโดดเด่น การสร้างความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของชมรมจิตอาสาเพื่อสร้างความเข้าใจและการได้รับความร่วมมือเวลาปฏิบัติงาน การรับสมัครสมาชิกเข้าร่วมทำงานกับชมรมเพื่อให้มีบุคลากรเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน และด้านที่สามคือ การจัดกิจกรรมของชมรมเพื่อหารายได้สำหรับใช้ในงานด้านสุขภาวะของชมรมจิตอาสาขอนแก่น

คำสำคัญ (Keywords) : จิตอาสา; ชมรมจิตอาสา; สุขภาวะชุมชนด้านสังคม

Abstract

The objectives of this research article were 1) to study the role of members in Volunteer Club on social community health of Khon Kaen Municipality, Khon Kaen Province, 2) to know the problems and solving method in the operation of the members in Volunteer Club, and 3) to propose the operational guidelines for the members in Volunteer Club on social community health of Khon Kaen Municipality, Khon Kaen Province. The researcher used four research methods: 1) studying various research papers, 2) in-depth interviewing, 3) participatory observation and 4) group discussion. The sample in the study were 25 persons consisted of 2 executives, 18 members from Volunteer Club and 5 stakeholders. The researcher found that: 1. There were procedures in the operation of members in Volunteer Club on social

community health starting from receiving letters from various organizations to invite Volunteer Club to join the activity, members met in the meeting to summarize the details of operation and then divided the tasks/fulfill members to join the activities, cooperation with others organizations, procure supplies/equipment, vehicles and others for the operation, attended the activity and concluded the outcome from the operation of such activity to the Volunteer Club as a result of knowledge sharing for members. 2. Problems and solving methods in the operations of the members in Volunteer Club were cooperation from the community, insufficient human resources, unclear operation and lack of material resources. The solving methods were to collaborate with the host and the community, to openly recruit volunteers to join and work, planning for the operation and to ask for support of vehicles from members. 3. The operational guidelines for the members in Volunteer Club on social community health of Khon Kaen Municipality consisted of 3 aspects. The first one was on operation of the members to have leader who could work efficiently, to set planning and operation procedures with clear roles and training for better skills necessary for volunteer work. The second was on communication and public relation for the work done, members who worked excellently and to build understanding on roles of members to seek for cooperation during operation, to recruit members to work in Volunteer Club with adequate numbers. The third aspect was to set up activity of the Volunteer Club on fund raising to support the operation.

Keywords: Volunteerism; Volunteer club; Social community health.

บทนำ (Introduction)

การให้อย่างมีคุณค่า อาจจะไม่เฉพาะกิจกรรมในด้านการสงเคราะห์ เช่น การบริจาค ทรัพย์สิน เงิน หรือเครื่องอุปโภคบริโภคเท่านั้น การให้โอกาสหรือให้ความรู้แก่ผู้ด้วยโอกาสหรือขาดความรู้ รวมถึงการส่งเสริมและสนับสนุนให้เข้าถึงบริการขององค์กรภาครัฐและภาคเอกชน การช่วยลดความเหลื่อมล้ำ อำนาจความยุติธรรมและคุณธรรมอย่างเสมอภาค อาจเป็นการทำกิจกรรมของชมรมจิตอาสาที่ส่งผลให้เกิดความยั่งยืนต่อไป สังคมไทยจะเป็นสังคมอุดมไปด้วยความรัก น้ำใจและความสุข ไม่จำกัดว่าวัยไหน หรือหน้าที่การงานใด ทุกคนต่างมีความมุ่งมั่นตั้งใจเพื่อสร้างสรรค์

สังคมไทย และทุก ๆ คนสามารถเป็นอาสาสมัคร ผู้แบ่งปันกำลังความสามารถและเวลาอันมีค่าของตนให้แก่ส่วนรวม "จิตอาสา" เริ่มถูกกล่าวถึงอย่างแพร่หลายมากขึ้นในช่วงหลังพุทธศักราช 2500 ถึงช่วงเริ่มมีการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แต่เริ่มเห็นเป็นรูปธรรมมากขึ้นหลังจากเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 (วิภาพันธุ์ ก่อเกียรติเจริญ, 2544) ต่อมาการพัฒนามุ่งเน้นคนเป็นศูนย์กลางในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) เริ่มส่งเสริมประชาคมจังหวัดให้เกิดขึ้นในทุกจังหวัดควบคู่กับการเตรียมขยายประชาคมตำบล จิตอาสาจึงเป็นเรื่องใหม่สำหรับสังคมไทย เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ก่อให้เกิดประชาสังคม ทั้งนี้ เนื่องจากความแตกต่างของระบบสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ประเพณี และวัฒนธรรม เมื่อเกิดวิกฤตต่าง ๆ ประชาชนคิดว่าเป็นหน้าที่ของผู้นำในการแก้ไขปัญหา เมื่อเป็นเช่นนี้จึงมีผู้แก้ปัญหาของประเทศเพียงกลุ่มเล็ก ๆ เท่านั้น ปัญหาทั้งหมดจึงไม่สามารถแก้ไขได้ทันทั่วถึง ทำให้เกิดผลกระทบที่ตามมามากมาย จากเหตุการณ์วิกฤตต่าง ๆ ที่ผ่านมาส่งผลให้คำว่าจิตอาสาได้เข้าไปทำให้พลเมืองได้ตระหนักและตื่นตัวที่จะเห็นถึงความสำคัญ ได้รู้จักสำนึกในสิทธิและหน้าที่ โดยร่วมคิดและเข้าไปมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น (ศรีประภา เพ็ชรมิศรี, 2543)

ปัจจุบัน "จิตอาสา" เป็นคำที่นำมาใช้และรู้จักกันมากในประเทศไทยตั้งแต่ครั้งที่คลื่นยักษ์สึนามิ ถาโถมทำคนล้มตายเป็นจำนวนมากในประเทศไทย เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2547 นับเป็นอีกเหตุการณ์หนึ่งที่ทำให้คำว่าจิตอาสาได้เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายโดยการแสดงออกของแต่ละคนที่พยายามหาทางช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และมีอาสาสมัครเกิดขึ้นมากมายจนเกิดเป็นคลื่นมวลชน หลังจากเหตุการณ์คลื่นสึนามิจบลง จิตอาสาก็ยังคงมีการขับเคลื่อนการทำงานกันอย่างต่อเนื่องมาถึงในปัจจุบันนี้ และขยายเครือข่ายอาสาทำดีเพื่อสังคมมากขึ้น (นันทรัตน์ ปรีวีดิธรรม, 2553) ความสำคัญของจิตอาสาตั้งที่ปรากฏเด่นชัดจากการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้หน่วยราชการในพระองค์ 904 ร่วมกันจัดโครงการจิตอาสาพระราชทานตามแนวพระราชดำริเพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติและแสดงความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ ของพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตรและสมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวง ที่ทรงประกอบพระราชกรณียกิจนานัปการ เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน ทั้งนี้ เพื่อให้ประชาชนมีความสมัครสมานสามัคคีมีความสุขและประเทศชาติมีความมั่นคงอย่างยั่งยืน โดยมีหน่วยราชการในพระองค์ 904 เป็นผู้กำกับดูแลการปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชน และให้จัดตั้งศูนย์อำนวยการใหญ่โครงการจิตอาสาพระราชทานตามแนวพระราชดำริ มีหน้าที่ควบคุม อำนวยการและประสานการ ปฏิบัติเพื่อให้การจัดกิจกรรมจิตอาสาพระราชทานตามแนวพระราชดำริ เป็นไปอย่างต่อเนื่องถูกต้องตามพระราโชบาย และสมพระ

เกียรติ ในระยะเริ่มแรก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้มีพระราชปณิธานในการบำเพ็ญประโยชน์พื้นที่ชุมชนโดยรอบพระราชวังดุสิตเป็นการทำความดีด้วยหัวใจถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราชบรมนาถบพิตรโดยหน่วยทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์หน่วยทหารรักษาพระองค์ ข้าราชการบริพารในพระองค์ร่วมกับประชาชนจิตอาสา “เราทำความดี เพื่อชาติ ศาสน์ กษัตริย์” ร่วมกันดูแลและพัฒนาพื้นที่จากชุมชนเล็ก ๆ รอบพระราชวังดุสิตขยาย สู่พื้นที่โดยรวมของประเทศในการพัฒนาอย่างมั่นคงและยั่งยืนสืบไป (หน่วยราชการในพระองค์, ม.ป.ป.) ซึ่งปัจจุบัน มีหลายหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนที่ดำเนินกิจกรรมในลักษณะจิตอาสา อาทิ จิตอาสาพระราชทาน ชมรมจิตอาสา ธนากรจิตอาสา ปันเวลา แอร์ความสุข เป็นต้น

จึงได้มีการก่อตั้งชมรมจิตอาสาขอนแก่นในงานสุขภาวะชุมชนด้านสังคม เขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่นขึ้นเมื่อปี 2556 เกิดจากการรวมตัวจากคุณโตบุรพาที่ได้แยกมาจากชมรม อีฟโพลิตโดยมีท่านไพโรจน์ สุวรรณจันดี เป็นประธานก่อตั้งโดยเริ่มแรกมีสมาชิก 100 คนในวันที่ 29 เมษายน 2557 โดยมีการแต่งตั้งนางสาวเกศรินทร์ ผาสุก เป็นประธานชมรมจิตอาสาเป็นระยะเวลา 6 ปี โดยปัจจุบันมีสมาชิก 245 คน และมีคณะกรรมการ 72 คน มีวัตถุประสงค์เพื่อการกุศล และงานเกี่ยวกับสาธารณประโยชน์เป็นหลัก

ด้วยเหตุนี้ จึงจำเป็นต้องศึกษาถึงบทบาทของสมาชิกชมรมจิตอาสา วิธีการดำเนินงานและแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชมรมจิตอาสาขอนแก่นในงานสุขภาวะชุมชนด้านสังคมเขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ทั้งนี้ ก็เพื่อให้ทราบถึงบทบาท แนวทางการดำเนินงานของชมรมจิตอาสาขอนแก่นในงานสุขภาวะชุมชนด้านสังคม เขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่นได้อย่างถูกต้องและเพื่อเป็นตัวแบบในการดำเนินงานของชมรมจิตอาสาอื่นได้อย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาบทบาทของสมาชิกชมรมจิตอาสาขอนแก่นในงานสุขภาวะชุมชนด้านสังคมเขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อทราบปัญหาและวิธีการแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานของสมาชิกชมรมจิตอาสาขอนแก่นในงานสุขภาวะชุมชนด้านสังคมเขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น
3. เพื่อเสนอแนวทางการดำเนินงานของสมาชิกชมรมจิตอาสาขอนแก่นในงานสุขภาวะชุมชนด้านสังคมเขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีการวิจัยหรือกระบวนการวิจัย ภายใต้รูปแบบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 4 วิธีการที่ผสมผสาน เกื้อกูล และสนับสนุนกัน ซึ่งมุ่งเน้นกระบวนการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลเป็นหลัก (Key informants) การสังเกตอย่างไม่มีส่วนร่วม และการศึกษาผ่านเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ข้อมูลมีความครบถ้วนสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์การศึกษาที่กำหนดไว้ โดยประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานั้นสามารถจำแนกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญออกเป็น 3 กลุ่ม คือ 1. ผู้บริหาร จำนวน 2 คน และ 2. กลุ่มสมาชิกชมรมจิตอาสาฯ จำนวน 18 คน และกลุ่มประชาชนผู้มีส่วนได้เสีย จำนวน 5 คน รวมทั้ง 3 กลุ่ม 25 คน ทั้งนี้ เหตุผลที่ผู้วิจัยมุ่งเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้ปฏิบัติงานเป็นหลัก นั้น เนื่องจากบุคคลเหล่านี้ถือเป็นกลุ่มผู้ปฏิบัติงาน ที่รับรู้วิธีการดำเนินงาน ประเด็นปัญหาและอุปสรรคเป็นอย่างดี โดยเก็บรวบรวมข้อมูลตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพที่อาศัยวิธีการวิจัยเอกสาร การสนทนากลุ่ม 2 กลุ่ม ที่มีจำนวนเท่ากัน คือ ผู้บริหารชมรมฯ 1 คน สมาชิกชมรมฯ 9 คน และสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นหลัก ตลอดจนการสังเกตเพื่อเป็นข้อมูลเพิ่มเติม เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาจึงประกอบด้วย แนวคำถามแบบสนทนากลุ่มและสัมภาษณ์ กึ่งโครงสร้าง (Semi – structured Interview) รวมถึงเครื่องมือสำหรับการบันทึกข้อมูลภาคสนาม ทั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่เก็บรวบรวมทั้งจากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสังเกตแบบมีส่วนร่วมจากหน่วยงานที่เป็นกรณีศึกษาในครั้งนี้ แล้วนำข้อมูลเชิงประจักษ์มาวิเคราะห์ร่วมกับเอกสารที่เกี่ยวข้อง กล่าวคือ การนำความรู้หรือข้อสังเกตที่รวบรวมได้จากภาคสนามอันเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ที่จำเพาะเจาะจงเพียงจำนวนหนึ่ง ดำเนินการตีความและสร้างข้อสรุปโดยมีจุดยืนอยู่บนบริบทของปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น

ผลการวิจัย (Research Results)

1. วิธีดำเนินงานของชมรมจิตอาสาฯ ขอนแก่น ในงานสุขภาวะชุมชนด้านสังคมเขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย 4 ประการหลัก ดังนี้

ประการที่ 1 เมื่อได้รับหนังสือจากหน่วยงานต่าง ๆ ให้ร่วมดำเนินการ

ประการที่ 2 ประชุมสรุปเนื้อหาสาระในหนังสือที่ได้รับ ศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ที่จะไปทำกิจกรรมอย่างละเอียด ตีความ สรุปย่อเนื้อหาของงานที่ต้องการจะดำเนินการ โดยระบุผลที่คาดว่าจะได้รับไว้ด้วย

ประการที่ 3 แบ่งงาน/จัดบุคลากรเข้าร่วมกิจกรรมตามหนังสือแนบ ๆ การแบ่งงานกันทำตามความถนัด (specialization) นั้นเอง เหตุผลของการที่จะต้องมีการแบ่งงานกันทำ ก็เพราะในขณะที่องค์การธุรกิจมีขนาดใหญ่ขึ้น กิจกรรมต่าง ๆ จะมีมากขึ้นและเกินกว่ากำลังความสามารถของคนๆเดียวที่จะทำได้ ดังนั้น ความจำเป็นของการแบ่งงานให้แก่บุคคลอื่นจึงเกิดขึ้นและการแบ่งงานไปให้แก่สมาชิกฝ่ายต่าง ๆ

ประการที่ 4 ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ เป็นการจัดระเบียบวิธีการทำงาน เพื่อให้ทำงานและเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ ร่วมมือปฏิบัติงานเป็นน้ำหนึ่งใจเดียว ไม่ทำให้งานซ้อนกัน ขัดแย้งกัน หรือเหลื่อมล้ำกัน ทั้งนี้เพื่อให้งานดำเนินไปอย่างราบรื่น สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และนโยบายขององค์การนั้นอย่างสมานฉันท์ และมีประสิทธิภาพ

ประการที่ 5 จัดหาวัสดุ/อุปกรณ์ ยานพาหนะ และอื่น ๆ ให้พร้อมปฏิบัติงานก่อนวันดำเนินงานจริง หากยังพบว่าในส่วนใดยังไม่พร้อมสำหรับการดำเนินงานผู้ที่เกี่ยวข้องต้องเร่งดำเนินการจัดหาให้พร้อม

ประการที่ 6 ดำเนินการตามรายละเอียดกำหนดการของกิจกรรมนั้น ๆ โดยการทำงานตามหลักการบริหารจัดการที่ดีที่มีการวางแผนการดำเนินงานและดำเนินการอย่างต่อเนื่องจนกิจกรรมนั้น ๆ ประสบความสำเร็จ

ประการที่ 7 ถ่ายทอดกิจกรรมที่เข้าร่วมให้เพื่อน ๆ ในชมรมเพื่อสรุปเนื้อหากิจกรรมนั้น ๆ เป็นขั้นตอนหนึ่งของการจัดการความรู้ (knowledge management) ซึ่งหมายความว่า การแบ่งปันความรู้ภายในองค์การ ที่มีการสร้างความรู้ แบ่งปันความรู้ และสะสมความรู้ในทุกระดับสภาพแวดล้อมการทำงานที่สะท้อนถึงวิสัยทัศน์ของการจัดการความรู้ขององค์การ

2. ปัญหาและการแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานของสมาชิกชมรมจิตอาสาขอนแก่นในงานสุขภาวะชุมชนด้านสังคมเขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย 10 ประการหลัก ดังนี้

ประการที่ 1 ปัญหาด้านด้านการให้ความร่วมมือของชุมชนหรือกลุ่มบุคคล ณ พื้นที่นั้น ๆ ที่ชมรมได้เข้าร่วมกิจกรรม แก้ปัญหาโดยการติดตามประสานงานกับหน่วยงานที่เป็นเจ้าภาพในการดำเนินกิจกรรมนั้น ๆ อย่างใกล้ชิด

ประการที่ 2 ปัญหาด้านด้านทรัพยากรมนุษย์ บุคลากรที่ปฏิบัติงานจริงยังมีจำนวนน้อยในเรื่องนี้ชมรมได้พยายามแก้ปัญหาโดยมุ่งเน้นไปที่การประชาสัมพันธ์รับสมัครผู้มีจิตอาสาเข้าร่วมชมรมจิตอาสาฯ อยู่เรื่อย ๆ แต่ก็ยังมีผู้สมัครเข้าร่วมเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

ประการที่ 3 ปัญหาด้านด้านวิธีการปฏิบัติงาน การปฏิบัติงานยังรวมศูนย์การประสานงานไว้ที่กับบุคคลบางคน ยังไม่เป็นระบบที่ชัดเจนในการบริหารจัดการ ควรมีการวางแผนในการดำเนินงานก่อนทุกครั้ง ความพร้อมในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเวลา สถานที่ อุปกรณ์ ตลอดจนสมาชิกชมรมจิตอาสาผู้ปฏิบัติงานนั้น ๆ รวมถึงการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ กิจกรรมต่าง ๆ ของชมรม

ประการที่ 4 ปัญหาด้านด้านทรัพยากร วัสดุ ยานพาหนะ รวมทั้งเวลาของสมาชิกจิตอาสา ซึ่งสมาชิกหลายคนยังต้องทำงานประจำที่เป็นอาชีพหลัก ยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการได้มากนัก ยังมีไม่เพียงพอสำหรับการดำเนินงาน ไม่มีความพร้อม และไม่เพียงพอต่อสมาชิกในชมรมการทำกิจกรรมต่าง ๆ สามารถแก้ปัญหาโดยการพยายามจัดเตรียมอุปกรณ์ให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน และประชาสัมพันธ์ในหลาย ๆ ช่องทาง เพื่อให้ประชาชนได้เข้าร่วมหรือบริจาควัสดุอุปกรณ์ในกิจกรรมต่าง ๆ

ประการที่ 5 ปัญหาด้านด้านความพร้อมในเรื่องเวลา สืบเนื่องจากปัญหาด้านเวลาการปฏิบัติงานของสมาชิกชมรมจิตอาสา ที่บางครั้งมักติดธุระส่วนตัวหรือติดงานธุรกิจของตนเอง ส่งผลให้ไม่สามารถมาเข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสา ที่ชมรมจัดให้เข้าร่วมได้ แต่ทั้งนี้ การประสานงานของเจ้าหน้าที่ชมรมอย่างใกล้ชิดก็ทำให้ผู้บริหารชมรมสามารถบริหารจัดการคนผู้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และแก้ไขปัญหาลงไปด้วยในคราวเดียวกัน

ประการที่ 6 ปัญหาด้านด้านพาหนะในการเดินทางไปร่วมกิจกรรม เนื่องจากชมรมไม่มีพาหนะในการเดินทางในการพาสมาชิกชมรมฯ เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ แต่ชมรมฯ ก็อาศัยการประสานงานอย่างต่อเนื่องใกล้ชิด และการบริหารจัดการด้านเวลาที่ดีขึ้น เจ้าหน้าที่ชมรมจึงมีเวลามากพอในการประสานขอความอนุเคราะห์ยานพาหนะของสมาชิกชมรมฯ เพื่อใช้ปฏิบัติงานเป็นครั้งคราว

ประการที่ 7 ปัญหาด้านด้านขาดแคลนบุคลากร/คณะทำงาน ที่ทำงานได้เต็มเวลา เต็มความสามารถ ตลอดจนสมาชิกยังมีไม่เพียงพอกับงานที่ต้องปฏิบัติ ชมรมได้แจ้งขอความร่วมมือสมาชิกชมรมจิตอาสา ให้ผลิตเปลี่ยนหมุนเวียนกันปฏิบัติงานอย่างเต็มเวลา

ประการที่ 8 ปัญหาด้านด้านงบประมาณในการดำเนินงาน เพราะไม่มีงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ ชมรมจิตอาสาฯ ได้ดำเนินการขอรับบริจาคจากภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาคธุรกิจ เอกชน ผู้ประกอบการที่มีกำลังทรัพย์ เพื่อให้เป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่าง ๆ อีกทั้งส่วนหนึ่งก็เป็นเงินบริจาคของสมาชิกชมรมจิตอาสาฯ เอง

ทั้งนี้ ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้สถานการณ์ปัญหาดังกล่าวส่งผลต่อการปฏิบัติภารกิจมากพอสมควร เพราะการจะบรรลุความสำเร็จของการทำกิจกรรมของสมาชิกชมรมจิตอาสาจะต้องได้รับการสนับสนุนหรือความพร้อมส่วนตัวของสมาชิกชมรมจิตอาสา ไม่ว่าจะเป็นด้านทรัพยากรมนุษย์ ด้านวิธีการปฏิบัติงานและด้านทรัพยากร โดยเฉพาะการขาดบุคลากรที่จะทำงาน งานไม่สำเร็จ ล่าช้า สะท้อนจากผลการให้คะแนนระดับความสำคัญของปัญหาผ่านการสนทนากลุ่มของสมาชิกชมรมจิตอาสาขอนแก่น พบว่า

ตลอดจนสมาชิกของจิตอาสาหลายท่าน เป็นสมาชิกสังกัดอยู่ในหลายองค์กร ไม่ว่าจะเป็นทั้งภาครัฐและเอกชนรวมทั้งองค์กรในหน่วยงานเทศบาลนครขอนแก่น ดังนั้น จึงทำให้การทำงานในกิจกรรมของชมรมจิตอาสาได้ไม่เต็มที่ ยกตัวอย่างเช่น ในกรณีท้องที่องค์กรต่าง ๆ นัดประชุมเพื่อสื่อสารประชาสัมพันธ์ หรือสร้างความรับรู้ความเข้าใจ พร้อม ๆ กับหลายองค์กร สมาชิกของชมรมจิตอาสาบางท่านอาจจะต้องตัดสินใจไปร่วมการประชุมหรือร่วมกิจกรรมในองค์กรที่สังกัดอื่น จึงทำให้การทำงานของชมรมจิตอาสาขาดบุคลากรและการมีส่วนร่วมหรือขาดโอกาสที่จะสื่อสารให้สมาชิกได้รับความเคลื่อนไหวตลอดทั้งปัญหาและอุปสรรคของชมรมได้

อย่างไรก็ตาม การแก้ปัญหาเหล่านั้นมักเป็นการแก้ไขเฉพาะหน้าในเรื่องนั้น ๆ สถานการณ์นั้น ๆ พื้นที่นั้น ๆ ซึ่งยังไม่สามารถแก้ไขแล้วเสร็จในระยะยาว

3. แนวทางการดำเนินงานของสมาชิกชมรมจิตอาสาขอนแก่นในงานสุขภาวะชุมชนด้านสังคม เขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย ด้านการดำเนินงาน ด้านการสื่อสาร/ประชาสัมพันธ์ และด้านขวัญกำลังใจ ดังนี้

ด้านการดำเนินงานของสมาชิกชมรมจิตอาสาขอนแก่นในงานสุขภาวะชุมชนด้านสังคม เขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย 1) สร้างผู้นำที่เข้มแข็งและมีส่วนผลักดันด้านความสัมพันธ์ ความร่วมมือ ซึ่งไม่ได้หมายถึงเฉพาะหัวหน้างานเองเท่านั้น แต่เป็นผู้นำตามธรรมชาติในการสร้างความคิดทางบวก สานสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่นและคอยผลักดัน คอยช่วยให้บรรยากาศในการทำงานร่วมกันดีขึ้น หรืออาจจะเป็นผู้นำในการสร้างโครงการอบรม ผู้นำอาสา ผู้มีส่วนร่วมในคณะทำงานรับผิดชอบโครงการสร้างความสัมพันธ์ทีมงาน อบรม Team Building เป็นต้น 2) สร้างการทำงานให้เป็นระบบ วางแผนการบริหารจัดการต่าง ๆ ให้ครอบคลุมการดำเนินงานสุขภาวะชุมชนด้านสังคมของชมรมจิตอาสา 3) สร้างความแข็งแกร่งในองค์กร ให้เกิดการถ่ายทอดทักษะการทำงานในส่วนต่าง ๆ ได้และจะดียิ่งขึ้นหากได้รู้และเข้าใจในแนวทางการทำงานในส่วนต่าง ๆ รู้ปัญหาและอุปสรรคที่มีร่วมกัน 4) ความชัดเจนในบทบาทหน้าที่ของจิตอาสาแต่ละฝ่าย 5) การทำงานอย่างมีเป้าหมายชัดเจน มีความสำเร็จไม่ว่าจะเป็นเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ หรือเชิงกาลเวลา

6) มีการประชุมชี้แจงให้สมาชิกชมรมจิตอาสาฯ เข้าใจขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ถูกต้องอย่างละเอียด ครบถ้วน 7) ส่งเสริมทักษะที่จำเป็นในการทำงาน ให้เกิดความชำนาญในทักษะงานที่ทำ เพื่อพร้อมที่จะทำงานในส่วนของตนได้อย่างราบรื่นและส่งเสริมให้พนักงานมีทักษะการสื่อสาร การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น 8) การจัดทำโครงการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน 9) เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน เห็นความสำคัญในหน้าที่ที่ตนมีความสำคัญอย่างไร ย่อมทำให้ความร่วมมือในการทำงานประสบความสำเร็จ 10) การให้มีการทำข้อตกลงร่วมกันในการปฏิบัติและตามวิธีการดังกล่าวอย่างเคร่งครัด หากไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติไม่ได้จะได้รับผลกระทบอย่างไร และติดตามประเมินผล 11) การจัดหางบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานของชมรมจิตอาสา

ด้านการสื่อสาร/ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของสมาชิกชมรมจิตอาสาขอนแก่นในงานสุขภาวะชุมชนด้านสังคม เขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย 1) การส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาชุมชนและสังคมมีการบุคลากรของชมรมจิตอาสาเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับการช่วยเหลือสังคม 2) การประชาสัมพันธ์การดำเนินการของชมรมจิตอาสา ไม่ว่าจะเป็นการจัดให้มีการประชุมเพื่อสร้างความรับรู้ความเข้าใจ กิจกรรมต่าง ๆ ของชมรมจิตอาสาให้เป็นที่รู้จักของประชาชน ชุมชน ทั้งในและนอกเขตเทศบาลนครขอนแก่น และเพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม 3) การสื่อสารประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมีความความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และผลงานกิจกรรมของสมาชิกชมรมจิตอาสาฯ 4) การประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความสนใจให้ประชาชนเข้ามาร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางชมรมจิตอาสาจัดขึ้น 5) การประชาสัมพันธ์การทำงานที่เป็นที่รู้จักจากประชาชนและสังคมของสมาชิกชมรมจิตอาสาที่ได้สัมผัสกับความรู้สึกรับรู้ของการเป็นผู้ให้และการเป็นผู้รับ เพื่อให้ผู้ที่มีความสนใจเกี่ยวกับงานจิตอาสาได้เข้ามาเป็นสมาชิกกับชมรมเพิ่มขึ้นเพื่อให้มีบุคลากรเพียงพอต่อการดำเนินงาน 6) การจัดกิจกรรมชมรมเพื่อหารายได้เข้าชมรมจิตอาสาฯ เช่น การออกบูธ แสดงสินค้าหรือบริการถือเป็นการโฆษณาประชาสัมพันธ์สินค้า บริการ และกิจกรรมต่าง ๆ ของชมรมจิตอาสาฯ เพื่อเชิญชวนให้ผู้ที่กำลังทรัพย์ และสนใจในการช่วยเหลือประชาชนหรือสนใจในการทำกิจกรรมสาธารณประโยชน์ได้ร่วมบริจาคและร่วมดำเนินกิจกรรมกับทางชมรมจิตอาสาขอนแก่น

ด้านขวัญกำลังใจของการดำเนินงานของสมาชิกชมรมจิตอาสาขอนแก่นในงานสุขภาวะชุมชนด้านสังคม เขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย 1) สร้างความสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นในองค์กร ความสัมพันธ์ที่ดีเป็นสิ่งที่ช่วยให้การดำเนินงานในองค์กรราบรื่น การพูดคุยประสานงานในแต่ละหน่วยงานล้วนมีผลมาจากความสัมพันธ์ทั้งสิ้น ซึ่งผู้บริหารสามารถสนับสนุนให้

เกิดความสัมพันธ์ที่ดีในองค์กรได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่นการจัดกิจกรรมสัมพันธ์ร่วมกัน เปิดพื้นที่ให้พนักงานทำความรู้จักกัน 2) สร้างวัฒนธรรมของการแบ่งปัน ไม่ใช่เพียงการให้ของขวัญ แต่เป็นการให้คำปรึกษา คำแนะนำ การช่วยเหลือในการปฏิบัติงานร่วมกัน การชื่นชมกันและกัน ให้กำลังใจกันในการทำงาน 3) สร้างแบบอย่างค่านิยมองค์กรให้เกิดพฤติกรรมทางบวกที่จะส่งผลดีต่อการสร้างความร่วมมือในองค์กร และชี้ให้เห็นว่าหากสิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นกับองค์กรแล้วจะมีผลดีต่อการปฏิบัติงานและพนักงานในองค์กรอย่างไร 4) เชื้อมนั้น ร่วมมือร่วมใจระหว่างกันช่วยให้การร่วมมือปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จ 5) สร้างแบบอย่างของความร่วมมือและการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของสมาชิกชมรมจิตอาสาฯ

สรุป บทบาทของสมาชิกชมรมจิตอาสาขอนแก่นในงานสุขภาวะชุมชนด้านสังคม เขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น เป็นการทำงานที่เกี่ยวกับเป็นผู้ให้และการเป็นผู้รับพร้อมทั้งมีกิจกรรมที่ร่วมดำเนินการกับเทศบาลนครขอนแก่นดำเนินการอยู่เป็นประจำ เช่น การจัดให้มีการประชุมเพื่อสร้างความรับรู้ความเข้าใจ สื่อสาร การประชาสัมพันธ์ นำเสนอข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ รวมถึงการร่วมจัดทำโครงการฝึกอบรมสัมมนาเกี่ยวกับสุขภาวะชุมชนและสังคม

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. วิธีดำเนินงานของชมรมจิตอาสาขอนแก่นในงานสุขภาวะชุมชนด้านสังคมเขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย 4 ประการหลัก คือ 1) ได้รับหนังสือจากหน่วยงานต่าง ๆ ให้ร่วมดำเนินการในกิจกรรมต่าง ๆ 2) ประชุมสรุปเนื้อในหนังสือที่ได้รับ 3) แบ่งงาน/จัดบุคลากรเข้าร่วมกิจกรรมตามหนังสือนั้น ๆ 4) ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ 5) จัดหาวัสดุ/อุปกรณ์ ยานพาหนะ และอื่น ๆ 6) ดำเนินการตามรายละเอียดกำหนดการของกิจกรรมนั้น ๆ และ 7) ถ่ายทอดกิจกรรมที่เข้าร่วมให้เพื่อน ๆ ในชมรมเพื่อสรุปเนื้อหากิจกรรม ซึ่งแตกต่างจาก ชลัช สุภาพกุล และคณะ (2559) ที่กล่าวว่า การดำเนินกิจกรรมจิตอาสาโดยการแสดงด้วยเครื่องดนตรีไทย แต่จะเล่นดนตรีหลากหลายรูปแบบ เพลงไทยเดิม ไทยสากล และไทยประยุกต์ เพื่อให้เกิดอารมณ์ที่หลากหลายกับผู้ฟัง โดยมีการมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบตามความเหมาะสมและตามสถานการณ์ ดังที่จิตอาสาท่านหนึ่งกล่าวว่า “นอกจากเล่นดนตรี เรามีการปรับเปลี่ยนเพลง ปรับเป็นไทยเดิมไทยสากล และไทยประยุกต์ เพลงก็จะปรับเปลี่ยนตามเทศกาล เช่น วันพ่อแห่งชาติ วันแม่แห่งชาติ วันสงกรานต์วันสงกรานต์ปีใหม่ เพื่อให้มีรูปแบบที่ไม่ให้คนเบื่อ”

2. ปัญหาและแก้ไข้ปัญหาในการดำเนินงานของสมาชิกชมรมจิตอาสาขอนแก่นในงานสุขภาวะชุมชนด้านสังคมเขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย 10 ประการหลัก

ดังนี้ 1) ด้านการให้ความร่วมมือของชุมชนหรือกลุ่มบุคคล ณ พื้นที่นั้น ๆ ที่ชมรมได้เข้าร่วมกิจกรรม 2) ด้านทรัพยากรมนุษย์ บุคลากรที่ปฏิบัติงานจริงยังมีจำนวนน้อย 3) ด้านวิธีการปฏิบัติงาน การปฏิบัติงานยังรุ่มร่ามศูนย์การประสานงานไว้ที่กับบุคคลบางคน ยังไม่เป็นระบบที่ชัดเจนในการบริหารจัดการ ควรมีการวางแผนในการดำเนินงานก่อนทุกครั้ง ความพร้อมในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเวลา สถานที่ อุปกรณ์ ตลอดจนสมาชิกชมรมจิตอาสาผู้ปฏิบัติงานนั้น ๆ รวมถึงการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ กิจกรรมต่าง ๆ ของชมรม 4) ด้านทรัพยากร วัสดุ รวมทั้งเวลาของสมาชิกจิตอาสา ซึ่งสมาชิกหลายคนยังต้องทำงานประจำที่เป็นอาชีพหลัก ยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการได้มากนัก 5) ด้านความพร้อมในเรื่องเวลา 6) ด้านพาหนะในการเดินทางไปร่วมกิจกรรม 7) ด้านขาดแคลนบุคลากร/คณะทำงาน ที่ทำงานได้เต็มเวลา เต็มความสามารถ ตลอดจนสมาชิกยังมีไม่เพียงพอกับงานที่ต้องปฏิบัติ 8) ด้านงบประมาณในการดำเนินงาน เพราะไม่มีงบประมาณสนับสนุน ซึ่งต่างจากงานวิจัยของ ชลัช สุภาพกุล และคณะ (2559) ที่กล่าวถึง ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินกิจกรรมจิตอาสา ของกลุ่มผู้สูงอายุที่เล่นดนตรีเพื่อผู้ป่วยในโรงพยาบาล ประกอบด้วย 1) ขาดการสนับสนุนด้านสถานที่ 2) ขาดการสนับสนุนในปัจจัยพื้นฐานต่าง ๆ เช่น อาหารและน้ำดื่ม เป็นต้น และ 3) ขาดการมองเห็นคุณค่า/ความสำคัญของกลุ่มผู้สูงอายุที่เล่นดนตรี

3. แนวทางการดำเนินงานของสมาชิกชมรมจิตอาสาขอนแก่นในงานสุขภาวะชุมชนด้านสังคม เขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย 3 ด้าน ดังนี้

ด้านการดำเนินงานของสมาชิกชมรมจิตอาสาขอนแก่นในงานสุขภาวะชุมชนด้านสังคม เขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย 1) สร้างผู้นำที่เข้มแข็งและมีส่วนผลักดันด้านความสัมพันธ์ ความร่วมมือ ด้านการสื่อสาร/ประชาสัมพันธ์ และด้านขวัญกำลังใจ 2) สร้างการทำงานให้เป็นระบบ 3) สร้างความแข็งแกร่งในองค์กร 4) ความชัดเจนในบทบาทหน้าที่ของจิตอาสาฯแต่ละฝ่าย 5) การทำงานอย่างมีเป้าหมายชัดเจน 6) มีการประชุมชี้แจงให้สมาชิกชมรมจิตอาสาฯเข้าใจขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ถูกต้องอย่างละเอียดครบถ้วน 7) ส่งเสริมทักษะที่จำเป็นในการทำงาน 9) เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน 10) การให้มีการทำข้อตกลงร่วมกันในการปฏิบัติและตามวิธีการดังกล่าวอย่างเคร่งครัด 11) การจัดหางบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานของชมรมจิตอาสา

ด้านการสื่อสาร/ประชาสัมพันธ์ ประกอบด้วย 1) การส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาชุมชนและสังคมมีการบุคลากรของชมรมจิตอาสาเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับการช่วยเหลือสังคม 2) การประชาสัมพันธ์การดำเนินการของชมรมจิตอาสา 3) การสื่อสารประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมีความความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และผลงานกิจกรรมของสมาชิกชมรมจิตอาสาฯ 4) การประชาสัมพันธ์

เพื่อสร้างความสนใจให้ประชาชนเข้ามาร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางชมรมจิตอาสาจัดขึ้น 5) การประชาสัมพันธ์การทำงานที่เป็นที่รู้จัก 6) การจัดกิจกรรมชมรมเพื่อหารายได้เข้าชมรมจิตอาสา

ด้านขวัญกำลังใจของการดำเนินงาน ประกอบด้วย 1) สร้างความสัมพันธ์ที่ดีให้เกิดขึ้นในองค์กร 2) สร้างวัฒนธรรมของการแบ่งปัน 3) สร้างแบบอย่างค่านิยมองค์กรให้เกิดพฤติกรรมทางบวก 4) เชื้อมนั่น ร่วมมือร่วมใจระหว่างกันช่วยให้การร่วมมือปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จ 5) สร้างแบบอย่างของความร่วมมือและการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของสมาชิกชมรมจิตอาสา

แต่อย่างไรก็ตาม อิศารัตน์ อัฐกิจ (2548) ที่กล่าวถึงการดำเนินงานของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาสุขภาวะชุมชนในอีกมุมมองว่าเป็นกิจกรรมด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ มีการวางแผนจัดทำโครงการ และมีการดำเนินการโดยมีการจัดตั้งให้มีคณะกรรมการรับผิดชอบ

ข้อเสนอแนะ (Research Suggestions)

ผู้วิจัยมีความประสงค์เสนอแนะเพื่อการนำงานวิจัยชิ้นนี้ไปเป็นข้อมูลประกอบในการดำเนินงานชมรมจิตอาสาแก่ผู้ที่สนใจศึกษาวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของสมาชิกชมรมจิตอาสาขอนแก่นในงานสุขภาวะชุมชนด้านสังคมเขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยเฉพาะปัญหา การแก้ไขปัญหา และแนวทางในการดำเนินงานเพื่อปรับปรุงงานกิจกรรมที่ดำเนินอยู่ และจะดำเนินต่อไป ทั้งนี้ องค์ประกอบและบริบท ตลอดจน อัตลักษณ์ของแต่ละชมรมหรือองค์กรจะมีความแตกต่างกันออกไป การถอดบทเรียนเพื่อการทบทวนและเรียนรู้ความสำเร็จของชมรมจิตอาสาชมรมหรือองค์กรอื่นอาจทำได้เพียงเป็นกรณีศึกษาและแนวทางเบื้องต้นเท่านั้น ความแตกต่างของชมรมหรือองค์กรอื่น ๆ อาจไม่สามารถนำวิธีการดำเนินงานของจิตอาสาไปใช้ให้ประสบความสำเร็จภายในชมรมหรือองค์กรนั้น ๆ ได้ แต่หากจะต้องแนะนำเพื่อประโยชน์ของการดำเนินการให้มีประสิทธิภาพก็ควรใช้หลักการเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา รวมทั้งหลักการคิดในเรื่องใจเขาใจเรามาใช้ในการทำงานโดยยึดถือประโยชน์สุขของส่วนรวมและลดความเหลื่อมล้ำเป็นสำคัญ

ข้อเสนอในการวิจัยครั้งต่อไป ในการวิจัยครั้งต่อไปสามารถศึกษาวิจัยในประเด็นการเปรียบเทียบกระบวนการดำเนินงานและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างหน่วยงานที่ดำเนินงานโครงการต่าง ๆ แต่ละพื้นที่ เพื่อวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับผู้รับบริการ และการศึกษาเพื่อเป็นแนวทาง ตามรอย หรือตัวแบบสำหรับการเป็นหน่วยงานต้นแบบ (best practice) ด้านการบริหารจิตอาสาขอนแก่นในงานสุขภาวะชุมชนด้านสังคมเขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น เพื่อใช้เป็นหน่วยงานต้นแบบสำหรับหน่วยงานที่สนใจต่อไป

ตลอดจนศึกษาถึงความเป็นไปได้ในการดำเนินการ และขยายผลการดำเนินงานเกี่ยวกับชมรมจิตอาสาต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

- วิภาพันธุ์ ก่อเกียรติเจริญ. (2544). **สรุปสถานการณ์สังคมไทย 2539: มุมมองและข้อเสนอจากเครือข่ายองค์กรพัฒนาเอกชน**. กรุงเทพมหานคร : คณะกรรมการเผยแพร่และส่งเสริมการพัฒนา.
- จิตรัตน์ อัฐกิจ. (2548). **การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาสุขภาวะทางสังคมในเขตเทศบาลตำบลแม่ตืน อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการส่งเสริมสุขภาพ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นันทรัตน์ ปรีวีติธรรม. (2553). **การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตอาสาของเด็กและเยาวชนที่รับการศึกษานักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์**. วิทยานิพนธ์สังวิทยาและมานุษยวิทยามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศรีประภา เพ็ชรมีศรี. (2543). **จิตสำนึกสาธารณะเส้นทางสู่ประชาสังคม Public Consciousness A Path to Civil Society**. วารสารสื่อพลัง. 7(3), 3-19.
- หน่วยราชการในพระองค์. [ม.ป.ป.]. **จิตอาสาพระราชทาน เราทำความดีเพื่อชาติ ศาสน์ กษัตริย์**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : shorturl.at/itiQZ. [18 พฤษภาคม 2563]